

Sygn. akt

III AUa 241/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 czerwca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **12 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia i wysokość renty

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **27 grudnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 1220/12**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 31 maja 2012 r. dokonał miesięcznego rozliczenia renty T. C. w związku z przychodem osiągniętym w poszczególnych miesiącach roku 2011. Po dokonaniu rozliczenia Zakład uznał, że przychód osiągnięty w poszczególnych miesiącach rozliczonego okresu uzasadniał zmniejszenie wypłaconego w pełnej wysokości świadczenia łącznie o kwotę 3.492,91 zł , skutkiem powyższego wezwał wnioskodawcę T. C. do zwrotu tej kwoty jako świadczeń pobieranych nienależycie .

Od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł odwołanie do Sądu , w którym wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji przez uznanie , że jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia

- ewentualnie

o ponowne przeliczenie kwoty zwrotu .

Wnioskodawca podniósł , powołując się na orzeczenia Sądu Najwyższego , że ZUS powinien go należycie poinformować o przekroczeniu kwoty bazowej , zaś brak pouczenia o okolicznościach powodujących ustanie czy zawieszenie prawa do świadczenia , zwalnia świadczeniobiorcę z obowiązku zwrotu świadczeń pobranych mimo istnienia tych okoliczności .

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i podniósł , że przychód uzyskany przez wnioskodawcę w miesiącu styczniu , lutym i od maja do grudnia przekroczył kwotę odpowiadającą 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia , co daje kwotę do zwrotu 3.492,91 zł na podstawie art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS .

Z kolei decyzją z dnia 6 listopada 2012 r. ustalił prawo do renty wnioskodawcy na okres do 31 grudnia 2017 roku .

W decyzji wskazano ,że świadczenie to ulega maksymalnemu zmniejszeniu z powodu osiągnięcia przez wnioskodawcę przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia tj. o kwotę 396.03 zł .

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca podniósł , że art. 104 ustawy emerytalnej nie stosuje się do honorarium z tytułu działalności twórczej i artystycznej .

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podniósł ,że nieuzasadniony jest zarzut jakoby wnioskodawca otrzymywał honorarium z tytułu działalności twórczej i artystycznej do których nie stosuje się zasad zmniejszania i zawieszania świadczenia, albowiem odwołujący się nie przedłożył żadnej dokumentacji .

Natomiast w zaświadczeniu wydanym przez(...) Sp. z o.o. wskazano „wynagrodzenie wnioskodawcy” zatem prawidłowe było zmniejszenie renty w myśl art. 104 ustawy .

Sprawy z obu odwołań T. C. zostały połączone do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt IV U 1220/12 .

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 27 grudnia 2012 r. oddalił odwołania .

Rozpoznając odwołania Sąd ustalił , że wnioskodawca od września 2001 r. uprawniony jest do renty , początkowo z tytułu całkowitej niezdolności do pracy , zaś od 2009 r. z tytułu częściowej niezdolności do pracy .

W związku z uzyskiwaniem przychodów z tytułu zatrudnienia ZUS dokonał rozliczenia renty .

Sąd ustalił jakie przychody w poszczególnych miesiącach roku 2012 uzyskiwał wnioskodawca i jakie były kwoty graniczne tego przychodu za rok 2011 według Komunikatu Prezesa ZUS z 23 listopada 2011 r. (MP z 30.11.2011 r.) .

Sąd ustalił , że wnioskodawca przekroczył dopuszczalne limity w miesiącu styczniu o kwotę 103,26 zł , w lutym o 366,53 zł , od maja do grudnia o 377,84 zł miesięcznie , co daje łączną kwotę 3.492,91 zł .

ZUS dokonując miesięcznego rozliczenia renty w związku z przychodem osiągniętym w poszczególnych miesiącach w roku 2011 , wezwał wnioskodawcę do zwrotu kwoty 3.492,91 zł jako świadczenia nienależnego .

Z kolei decyzją z dnia 6 listopada 2012 r. organ rentowy ustalił wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2012 r. do 31 października 2017 r. Jednocześnie w wydanej decyzji wskazał ,

że należne świadczenie ulega maksymalnemu zmniejszeniu w związku z osiągnięciem przez wnioskodawcę przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia tj. o 396,03 zł.

Sąd ustalił, że brak jest jakichkolwiek dowodów, które potwierdziłyby, że T. C. w roku 2011 osiągał przychód stanowiący honorarium z tytułu działalności twórczej i artystycznej. Zaświadczenie zaś wydane przez płatnika składek (...) Sp. z o. o. oraz informacja na koncie ubezpieczonego wskazują, że wnioskodawca ma status pracownika.

Dalej Sąd ustalił, że wnioskodawca osiąga przychody z tytułu zatrudnienia, które wpływają na zawieszenie lub zmniejszenie emerytury.

Świadczenia ulegają zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ogłoszonego ostatnio przez Prezesa GUS. Świadczenia ulegają zaś zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu przekraczającego 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS, nie więcej jednak niż 130 % tej kwoty. W tej sytuacji świadczenia zmniejsza się o kwotę przekroczenia czyli różnicę między osiąganym przychodem a minimalnym progiem zarobkowym (70 %).

W ocenie Sądu wnioskodawca pobierał nienależne świadczenie w kwocie 3.492,71 zł podlegające zwrotowi, gdyż pouczenie odnośnie okoliczności skutkujących zawieszeniem czy zmniejszeniem przyznanego świadczenia, a także obowiązków wynikających z osiągnięciem przychodu z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń – emerytalnego i rentowych zawarte jest w każdej decyzji organu rentowego, jaką T. C. otrzymał, w tym ustalającej prawo do renty czy nawet decyzji waloryzacyjnej, a zatem nie może powoływać się na brak takiego pouczenia.

W ocenie Sądu organ rentowy również prawidłowo dokonał maksymalnego zmniejszenia świadczenia w związku z osiągnięciem przychodu powyżej 70 % przeciętnego wynagrodzenia.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 104, 127 i 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U z 2009 r. Nr 153 poz. 1227), § 3-11 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. Nr 58 poz. 290) oraz art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 27 grudnia 2012 r. wnioskodawca zaskarżył apelacją do Sądu II Instancji, zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to art. 104 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności błędne przyjęcie, że termin honorarium z tytułu działalności twórczej użyty w art. 104 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie obejmuje swoim zakresem wynagrodzenia z tytułu działalności twórczej uzyskiwanego przez osobę w ramach stosunku pracy łączącego go ze (...)

Mając na uwadze powyższe, wniosł o:

1/ zmianę wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie odwołań;

2/ ewentualnie

uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji wnioskodawca zarzucił, że Sąd błędnie przyjął, że brak jest jakichkolwiek dowodów, które przewidywałyby, że nie osiągnął w spornej dacie przychodu stanowiącego honoraria z tytułu działalności twórczej i artystycznej.

Apelujący podniósł, że wykonywane przez wnioskodawcę czynności mają charakter pracy twórczej na co jednoznacznie wskazuje zalegające w aktach sprawy zaświadczenia pracodawcy informujące, że względem

wnioskodawcy starannie są podwyższone koszty uzyskania przychodu, jak również zaświadczenia dołączone do apelacji.

W związku z powyższym odnosi się do niego przepis art. 104 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną sprawy dokonana przez Sąd I instancji.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd I instancji nie naruszył przepisu art. 104 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z regulacji art. 104 ust. 1 w/w ustawy wynika, że prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Z art. 5 powyższego artykułu wynika, że przepisów art. 1-4 nie stosuje się do honorariów z tytułu działalności twórczej lub artystycznej.

Oznacza to, że prawo do emerytury lub renty nie ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu na podstawie art. 104 ust. 5 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 8 ust. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 09/205/1585), za twórcę o którym mowa w ust. 6 pkt 2, uważa się osobę, która tworzy dzieło w zakresie: architektury, architekt wystroju wnętrz, architektury krajobrazu, urbanistyki, literatury pięknej, sztuk plastycznych, muzyki, fotografii, twórczości audiowizualnej, choreografii i kierunku artystycznego oraz sztuki ludowej, będącej przedmiotem prawa autorskiego.

Z kolei z art. 8 ust. 9 ustawy systemowej wynika, że uznanie działalności za twórczą lub artystyczną i ustalenie daty jej rozpoczęcia następuje w formie decyzji Komisji ds. Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców działających przy Ministrze właściwym ds. kultury.

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że wnioskodawca od września 2001 r. był uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, zaś od 2009 r. z tytułu częściowej niezdolności do pracy i pozostawał w zatrudnieniu w(...)(...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. i z tego tytułu osiągał przychody w postaci wynagrodzenia za pracę.

Z pisma ZUS z dnia 22.11.2012 r. wynika, że był zgłoszony przez płatnika składek do ubezpieczenia jako pracownik.

Od całości wynagrodzenia były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne.

Okoliczność, że wnioskodawca miał podwyższone koszty uzyskania przychodu o 50% z tytułu praw autorskich dla celów podatkowych nie oznacza, że uzyskuje honoraria z tytułu działalności twórczej w rozumieniu art. 104 ust. 5 ustawy emerytalnej.

Wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 8 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nie prowadzi działalności twórczej w rozumieniu przepisów ubezpieczeniowych.

Sąd Najwyższy w tezie wyroku z dnia 14 lipca 2005 r. II UK 304/04 stwierdził, że „Prawo do emerytury lub renty nie ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu na podstawie art. 104 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) tylko wówczas, gdy

ubezpieczony osiąga przychód w postaci honorariów z tytułu działalności twórczej w rozumieniu art. 8 ust. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.)”.

Wnioskodawca jak to wyżej wykazano nie może być zaliczony do kręgu twórców w rozumieniu art. 8 ust. 7 ustawy systemowej, a zatem nie stosuje się do niego art. 104 ust. 5 ustawy emerytalnej.

Z wyżej przytoczonych względów brak jest podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia apelacji, która podlega oddaleniu stosownie do art. 385 kpc.

(...)

1. (...).

2.(...).